

Ἡ ἰδέα τοῦ Τυρταίου εἶναι πάντοτε ζωηρά, ὑψηλή ἐκ διαλειμάτων, ἢ λέξι· δὲ λαμπρά ἅμα καὶ ἀββενωπή. Ἡ εὐτυχία τοῦ μάχεσθαι ὑπὲρ πατρίδος, γυναικὸς καὶ τέκνων, ὁ τῷ ἀνδρῶν διὰ βίου παρακολουθῶν ἐξουσιαισμός καὶ ἀβλιότης, ἢ τὸν νικητὴν ἀντρομειβουσα μέθη τῆς νίκης, ἢ πολεμικὴ ἀνδρεία ὑπερβαίνουσα κα-

τὰ τοὺς ἀρχαίους πᾶν δὲ τι δύναται τὰ πόθησιν ἢ ἀνθρωπίνῃ φιλοδοξίᾳ, αἱ πρὸς τοὺς νέους μαχητὰς παρακλούσεις, πρὸς ἃς συνεμιγνύοντο ἀπλυσταῖς τακτικῆς μαθήματα, ἰδεὺ ἐν συντόμῳ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ ἢ ὑπόθεσις. Ἡ ποιησις αὐτοῦ εἶναι γοργή καὶ πλήρης εἰκόνων, ἃς μία καὶ μόνη πολλάκις λέξις συγγροτεῖ. Ἐγχεῖ χρεῖαν μεταβάσεως; Ἐν μέρῳν ἔπερ ἀποιτόμῳ; εἰς τὸν στίχον παρεμβάλλει, ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο. Ἡ σοβαρότης ὅμως αὐτοῦ δὲν ἐξεκίλει εἰς τραχύτητα, καὶ τοι δὲ πρὸς Δωριεῖς λαλῶν, διατηρεῖ τὴν ἄρμονικὴν τῆς πατρίδος αὐτοῦ διαλεκτικόν. (α) Εὐχέρειαν μεγάλην πρὸς τὸν ἐλεγειακὸν ῥυθμὸν κεκτημένος, εὐσχωτάτα συνδυάζει τὸν ἐξάμετρον τῷ πενταμέτρῳ· ἐπειδὴ, κατὰ τὴν ποιητικὴν παρομοίωσιν τοῦ K. Herder, ὁ πεντάμετρος ἐν ταῖς Καλλίνου καὶ Τυρταίου ἄσμασι, οἷον πολεμικὴ τις ἠρωὴς φαίνεται μετὰ συζύγου αὐτῆς τοῦ ἐξαμέτρου θαινουσα, καὶ οὗτος μὲν πρωτεύει, ἐν μεγαλειότητι καὶ μεγαλοπρεπείᾳ θάινων, ἐκείνος δ' ἀκολουθεῖ ὡς ἀχώριστος ὁπαδός, ἢ δὲ πορεία αὐτοῦ, ἥτις ἐσοβαρά, ἔχει ἢ τὸ ζωηρότερον καὶ γοργότερον. — Κατηγορεῖται τινες τοῦ Τυρταίου ἀσθένειαν στιχοπλοκῆς καὶ παλλιλογίαν, κριτικὸς δὲ τις γερμανὸς νομίζει ὅτι ἀπαντᾷ ἔστιν ὅτε καὶ τι περιέργως ζητητικόν, καὶ φιλοτιμότερον ἔχον πρὸς τὰς ἀντιθέσεις, ἀσυμβιβαστοὺς κατ' αὐτὸν πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἔζη ὁ Τυρταίος. (β) Οὐδ' ἡμῖς ἐπιδοκιμαζομεν τὴν τόλμην μεθ' ἧς ἐν εἰς ἔχομεν λειψάνοις ῥαψωδικώτερος φαίνεται νομιζομεν ὅμως ὅτι ἀδύνατον δὲν εἶναι καὶ ξένη χεῖρ νὰ παρενέγραψέ τι εἰς τὸ τυρταϊκὸν κείμενον ἀφ' ἐαυτῆς. τὰ τοιοῦτα ὅμως. ἂν ὦσι, πολλὰ εὐαριθμὰ εἶναι. Τίνος ἐνεκα νὰ ἐκπληρωθῆμεθα ἐπὶ μικραῖς τιεὶ παλλιλογίαις; Ἀδικώτατον δ' εἶναι τὸ ν' ἀπαιτῶμεν παρὰ ποιητοῦ, αὐτοσχιδίως κιθαρώτατα τὰ πλεῖστα τῶν ποιημάτων αὐτοῦ συντάξαντος, τὸ αὐστηρῶς ἀπέριττον ὅπερ δικαίως ἀπαιτοῦμεν παρὰ τῶν ἐν ἀνέσει στιχογραφούντων.

Now 's the day, and now 's the hour :
See the front 's battle lower ;
See approach proud Edward 's power,
Edward ! chains and slaverie !
Wha will be a traitor knave,
Wha can fill a coward 's grave,
γῆνα sae base as be a slave,
Traitor, coward, turn and flee !
γῆνα for Scotland 's King and law
Freedom 's sword will strongly draw,
Freeman stand, or freeman fa'
Caledonian, on wi' me !
By oppression 's woes and pains !
By your sons in servile chains !
We will drain our dearest veins,
But they shall be sball be free !
Lay the proud usurpers low !
Tyrants fall in every foe !
Liberty 's in every blow !
Forward ! let us do or die !

— o —

ΡΟΒΕΡΤΟΥ ΒΡΟΥΚΚΗ

— o —

Παρακείμεσις πρὸς τοὺς στρατιώτας του.

Σκῶτοι, εἴτινες μετὰ τοῦ Βαλλάκῃ ἐχύσατε τὸ αἷμα σας, Σκῶτοι οὖς αἰμοφύρτους πολλάκις ὠδήγησεν ὁ Βρούκκς, δόξα εἰς τὴν ἐπιθάνατον κλίνην σας ἢ μάλλον δόξα εἰς τὴν ἐνδοξον σας νίκην !

Ἴδεὺ ἡ ἡμέρα καὶ ἰδοὺ ἡ ὥρα ! Ἴδοὺ τὸ μέτωπον πυκνῶν λεγεόνων ! Ἴδοὺ ἀγέρωχος πλησιάζει τοῦ Ἐδουάρδου ἡ δύναμις ! Ὁ Ἐδουάρδος, καὶ (ὀπίσω αὐτοῦ) ἄλυσσι καὶ δουλεία !

Τίς θέλει νὰ γίνῃ προδότης, δούλος ; Τίς εἶναι δυνάστην νὰ θέλῃ νὰ κατοικῆ ἀνδρῶν τάφον ; Τίς εἶναι οὕτω χαμέρπης, ὥστε νὰ θέλῃ νὰ ἦναι δούλος ; Προδοτα, ἀπέλθε ὀπίσω, φύγε !

Ἄλλ' ὅς τις ὑπὲρ τοῦ βασιλέως τῆς Σκωτίας καὶ τοῦ δικαίου ἐλευθερίας ῥομφαίαν νὰ σύρῃ μετὰ γενναιότητος θέλει, καὶ ἐλεύθερος νὰ ζῆ ἢ ἐλεύθερος νὰ πέσῃ, ὁ Καληδόσιος οὗτος ἐλθέτω μετ' ἐμοῦ.

Πρὸς τῶν στεναγμῶν καὶ θλίψεων τῶν καταδυναστευομένων, πρὸς τῶν ἐν δουλικαῖς ἀλύσις τέκνων σας, ἂν σὰς ἦναι προσφιλεῖς, καὶ τὴν τελευταίαν χύσατε ρανίδα τοῦ αἱματός σας. — διὰ νὰ ἦναι ἐλεύθερα !

Ἀς πῆσῃ ὁ ἀγέρωχος ἀραξῆ ! Εἰς ὅταν πίπτῃ ἐχθρός, εἰς πίπτει τύραννος ! Ἐκάστη πληγὴ εἶναι πληγὴ ὑπὲρ τῆς Ἐλευθερίας. Ἐμπρός ! ἢ θάνατος ἢ νίκη !

Ἰ) πωσδήποτ' ἂν ἔχη τὰ περὶ τούτου, ἀδύνατον νὰ ἀναγώσῃ τις τὸν Τυρταίον ἄνευ μεγάλης συγχίνεσεως καὶ παραχθῆς. Συναιθάνασαι τίς κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην, ὅτι εἶναι εὐάρεστον τὸ βλέπειν μεγάλης κατὰ τὸ πεδίον συναπτομένης μάχης ; ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ, ὡς ὁ λατίνος ποιητῆς, (γ) νὰ ἦναι ἀμέτοχος τοῦ κινδύνου. Οὐδὲν τῶν πολεμικῶν ἐμβατηρίων τῶν ἐκτοτε (ἐξαιρουμένης τῆς μαγείας ἣν αἰσθάνονται οἱ ἐκασταχοῦ λαοὶ ἐκ τῶν ἰδίων αὐτῶν ἐμβατηρίων ὡς ἔθνη κῶν) συντεθέντων, δὲν προξενεῖ, νομίζω, τῆλικαύτην εἰς τὴν ψυχὴν ἐντόπωσιν. Ἐν τοῖν ἐξ αὐτῶν ὑπάρχουσι λαμπρὰ τεμάχια, εἰ πλεῖστοι ὅμως αὐτῶν δὲν εἶναι εἰμὴ ἀντιγραφή, ὡς εἰπεῖν, τῶν ἰδίων τοῦ Ἑλλήνος

(α) Ὁ Τυρταίος μετεγέρθη τὴν ἰωνικὴν διάλεκτον, διότι αὐτὴν ἐλάλουν ἐν Ἀθήναις τῆ πατρίδι τοῦ Τυρταίου. Φαίνεται δὲ ὅτι ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ὀμήρου καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐρθουν καλῶς αὐτῆν.

(β) Frank. *Kalliv.* *σελ.* 155—160.

(γ) Lucret. *de Rer. Val Iv.* v. 5.